

Interview FIOD over aanpak van corona gerelateerde fraude

Direct na de aankondiging van het kabinet van de “Economische maatregelen met betrekking tot het coronavirus” en het “Noodpakket banen en economie” heeft de FIOD een aantal ontwikkelingen in gang gezet om zicht te krijgen op mogelijke fraude- en misbruiksignalen, trends en fenomenen. Hierbij werkt de FIOD samen met verschillende partijen, waaronder de Inspectie SZW, Belastingdienst, UWV, RVO, AMLC, FIU, OM, politie en private partijen zoals banken. Het RIEC Midden-Nederland heeft de FIOD geïnterviewd over hun aanpak.

Hoe gaat de FIOD te werk bij de aanpak van corona gerelateerde fraude?

We maken onderscheid tussen misbruik van de situatie en misbruik van de steunmaatregelen. De aanleiding van fraude met steunmaatregelen is zeer divers; soms meldt een bank een verdachte geldstroom, soms meldt de toezichthouder een cliënt die zich vreemd of anders gedraagt en geld via derden wegsluit. Op het trendplatform van de FIOD, Trends4fi, is een kanaal “Misbruik Steunmaatregelen Corona” geopend waar publieke en private deelnemers signalen en trends met elkaar kunnen delen. Bij de infodesk van de FIOD is een werkproces ingericht om signalen op dit thema gericht met de opsporing te kunnen delen. Daarnaast is er een FIOD forum ingericht om uit diverse open bronnen informatie over corona fraude met elkaar te delen. Voor de aanpak is een driedeling gemaakt in Operationele signalen, Trends en fenomenen en Integrale preventieve communicatie.

Wat doen jullie met operationele signalen?

Het ‘operationeel kernteam COVID-19’ heeft in hoog tempo veel oplichtingssignalen opgepakt, waarbij vooral gericht wordt op het voorkomen en verstoren van de oplichtingspraktijken. Waar nodig worden opsporingsmiddelen ingezet en worden mogelijke oplichters bezocht en gewaarschuwd: tot hier en niet verder. Daarnaast zijn er acties gericht op het terughalen van geld dat al door oplichters wordt doorgesluist. Na de eerste storm met oplichtingszaken komen nu signalen van fraudes met steunmaatregelen in beeld. Naast kleinere signalen richt de FIOD zich hierbij ook op de grotere en complexere fraudes. Oplichtingszaken worden vanuit snelle interventie opgepakt, misbruik van steunmaatregelen vooral als regulier FIOD onderzoek. Om signalen in beeld te krijgen en meldingen van signalen te versterken zijn afspraken gemaakt met verschillende partijen en vindt regelmatige afstemming plaats met ketenpartners en uitkerende partijen. Analisten van verschillende opsporingsdiensten werken hierbij samen zodat signalen beter in beeld kunnen worden gebracht en snel bij de juiste opsporingsdienst worden belegd. Ook zijn er afspraken gemaakt over gezamenlijke aanpak waar nodig.

Hoe brengen jullie trends en fenomenen in kaart?

Hiervoor is een Corona Coördinatiepunt (CCP) ingericht. Ook hierbij wordt samengewerkt door specialisten en analisten van Inspectie SZW, politie, AMLC, Trends4fi, FIOD en het functioneel parket, om vanuit signalen en gesignaleerde trends tot inzicht in fenomenen te komen. De trends en fenomenen die strategische analisten tezamen met Trends4fi en andere publieke en private partijen detecteren, worden onderzocht. Veel algehele informatie wordt verkregen uit de opsporing. Ook wordt Trendwatching en Documentatie ingezet om bronnen wereldwijd te ontdekken en te bevragen. En waar mogelijk werken we samen met de wetenschap.

Wat valt er te vertellen over casuïstiek?

Er is veel oplichting met betrekking tot coronahulpmiddelen en cybercrimezaken waarin de criminelen zich voordoen als zakelijke partij. Wat we bijvoorbeeld zien is dat personen waarbij in het verleden illegale goederen aangetroffen zijn, zich nu ook bezig houden met het aanbieden van coronabeschermingsmiddelen. Zij verkopen beschermingsmiddelen aan buitenlandse overheidsinstellingen, maar leveren de goederen niet en sluizen het geld weg. Veelal gaat het om aanbiedingen met een bepaald certificaat van niet goedgekeurde instanties en gekopieerde certificaten. Casussen spelen in het hele land maar iets meer in de Randstad. Daar zitten immers ook meer bedrijven.

Wat kan een fraudeur verwachten; welke maatregelen worden ingezet?

Snelle acties, publiekelijk maken, snel voorbrengen en ontnemen. Afhankelijk van het nadeelbedrag besluit uiteindelijk het Functioneel Parket tot dagvaarden. Voor kleinere zaken kan een OM beschikking een uitkomst zijn.

Wat betekent deze werkwijze voor de samenwerkende partners?

Covid-19 laat zien dat samenwerking in een vroeg stadium een betere informatiepositie betekent en een betere verdeling van kennis oplevert.

Kunnen partners signalen melden?

Ja, via de FIOD Informatiedesk fiod.fraudemelden@belastingdienst.nl. Voor strategische beelden, trends en fenomenen kan je terecht bij FIOD_CCP@belastingdienst.nl. Ook zijn er speciale fraudemeldpunten zoals bijvoorbeeld bij het UWV. Daarnaast melden accountants en banken hun verdenkingen bij het FIU. We doen ook een oproep om vooral te delen. We zoeken met elkaar een platform om informatie te delen om met name de fraude rondom de steunmaatregelen te onderkennen, te begrijpen en te delen met Opsporing en Toezicht.

Welke stappen kunnen de veiligheidspartners zelf nemen om fraude te voorkomen?

Alert zijn op signalen, fenomenen en trends. Informatie delen waar mogelijk, eigen informatie gebruiken om zicht te krijgen. Door samenwerking te zoeken bij melding van fraudemethodieken en snelle informatiedeling. En middels de media aan te geven waar de veiligheidspartners op letten en voor staan: een veilig financieel Nederland.